

2016-09-06

VLL 703-2016

2016-03-22

REV 59:3-2015

Landstingets revisorer

Samverkan mellan vuxenpsykiatri och primärvården

Landstingets revisorer har i en skrivelse till landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden överlämnat en granskningsrapport, nr 19-2015, om samverkan mellan vuxenpsykiatri och primärvården för yttrande.

I granskningsrapporten konstateras att landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av hur vuxenpsykiatri och primärvården samverkar.

Med hänvisning till granskningsrapporten lämnar revisorerna följande rekommendationer till landstingsstyrelsen:

- Klargör hur samverkan mellan primärvården och vuxenpsykiatri ska bedrivas.
- Säkerställ att det finns reviderade och aktuella styrdokument på operativ nivå för hur vuxenpsykiatri och primärvården ska samverka. Prioritera arbete med att utveckla en gemensam förståelse och tolkning för dessa styrande dokument.
- Utveckla uppföljningen av hur samverkan fungerar mellan vuxenpsykiatri och primärvården.

Därutöver rekommenderar revisorerna att landstingsstyrelsen säkerställer att hälso-centralerna har tillgänglighet och kompetens för att fullgöra sitt uppdrag inom området psykisk ohälsa.

Landstingsstyrelsen konstaterar inledningsvis att det är en i huvudsak dyster bild som beskrivs från intervjuade medarbetare, från chefer till medarbetare i direkt vårdarbete. Detta gäller såväl vilka brister i insikt och förståelse över beslutad arbetsfördelning och samverkan som finns i organisationen som kritiska omdömen om varandras upplevda ofullkomligheter. Psykisk ohälsa och psykisk sjukdom är i kraftigt ökande inom både primärvård och psykiatri. I beslutade samverkansdokument finns rutin- och aktivitetsbeskrivningar inom respektive område som fortfarande gäller, dokumenten borde dock ha reviderats.

Nedan lämnar landstingsstyrelsen följande kommentarer och lämnar uppdrag utifrån revisorernas rekommendationer.

Klargör hur samverkan mellan primärvård och vuxenpsykiatri ska bedrivas

Vuxenpsykiatri och primärvården samverkar i många olika grupperingar, såväl på övergripande och basenhetsnivå som runt specifika patientfall. Verksamheterna deltar också i olika samarbetsgrupper med ansvar för olika fokusområden där kommunerna ingår. Det är viktigt att information till och från grupperna sprids i organisationerna och att frågor som aktualiseras lyfts till den nivå i organisationen som har mandat att fatta beslut. För berörda grupper kommer uppdraget för gruppen och till vem gruppen rapporterar att göras tydligt.

2016-09-06

Förenklade och tydliga kontaktvägar liksom tydliggjorda förankrings- och rapportvägar underlättar samverkan och kan också tidigt signalera om verksamheterna följer och tar ansvar för sina uppdrag. Att avvikelser rapporteras är ett sätt att över tid upptäcka generella brister som behöver lyftas, diskuteras och föranleda förbättringsåtgärder. Inom ramen för samarbetet i Länsamordningsgruppens arbetsgrupper samt Samordningsförbundets beredningsgrupp finns möjligheter att ta upp specifika frågeställningar samt avvikelser av viktig karaktär.

Säkerställ att det finns reviderade och aktuella styrdokument för samverkan

Befintliga samverkansdokument, APP I-III, beskriver arbetsfördelning mellan primärvård och psykiatri, definierar stöd och behandling vid ångest och depression, psykisk funktionsnedsättning samt riskbruk/missbruk. Graden av funktionsnedsättning, psykiatrisk sjuklighet och ohälsa i termer av lindrig, måttlig och svår blir vägledande för hur uppdrag och ansvar fördelas. Samverkansdokumenten är en bra grund som anger uppdrag och ansvar för primärvården respektive psykiatrin inom flertalet diagnosområden.

Samtliga samverkansdokument har i dag ett utgåendet datum och ska omgående revideras tillsammans mellan utsedda ledningspersoner i primärvården och sjukhusvården. Uppdaterade nationella riktlinjer ska vara vägledande för om arbetsfördelning och ansvar ska förändras. Socialstyrelsen har även publicerat ett kunskapsstöd som kan vara vägledande i arbetet.

Inflödet av patienter med psykisk ohälsa eller sjukdom har ökat markant under senaste åren. Nya patientgrupper har tillkommit, vilket har påverkat väntetider till bedömning, utredning och behandling vid de psykiatriska klinikerna. En samlad analys av hur inflödet ser ut inom både primärvård och psykiatri ska tas fram som underlag för att fortsättningsvis utveckla arbetsmetoder och arbetssätt i samverkan för att uppnå ökad behandlingseffekt och därmed resurseffektivitet. Att tidigt, med rätt kunskap och förståelse, möta patientens behov är angeläget ur patientsynpunkt och är dessutom kostnadseffektivt.

Utveckla uppföljning av samverkan mellan vuxenpsykiatrin och primärvården

I granskningsrapporten påtalar revisorerna att landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte följer upp samverkan mellan primärvård och psykiatri. Indikatorer som speglar samverkan har inte identifierats. Ett sätt att följa upp samverkan är att hålla sig informerade om och träffa berörda medarbetare och chefer som jobbar konkret med aktuella arbetsfördelnings- och förbättringsfrågor inom området. I granskningsrapporten framförs också att landstingsstyrelsen inte har hållit sig informerade om hur samverkan fungerar mellan primärvården och vuxenpsykiatrin. Landstingsstyrelsen planerar att under hösten träffa representanter från primärvården och vuxenpsykiatrin för att föra en dialog om hur samverkan fungerar och kan utvecklas.

2016-09-06

Säkerställ hälsocentralernas tillgänglighet och kompetens inom området
psykisk ohälsa

Revisorerna rekommenderar att landstingsstyrelsen säkerställer att hälsocentralerna har tillgänglighet och kompetens för att fullgöra sitt uppdrag inom området psykisk ohälsa.

I hälsovalets uppdrag och regler 2016, som landstingsstyrelsen fastställde den 20 oktober 2015 (§ 208), finns definierat att vårdgivarna ska ha beteendevetenskaplig kompetens företrädesvis socionom/psykolog/psykoterapeut eller motsvarande med adekvat påbyggnadsutbildning för att förebygga och behandla psykisk ohälsa samt för rehabiliteringsprocessen. Sjuksköterska som är verksam inom området psykisk ohälsa ska ha adekvat påbyggnadsutbildning för uppgiften.

Landstingsstyrelsen ger landstingsdirektören i uppdrag att:

- Säkerställa att uppdragen för samverkansgrupper mellan vuxenpsykiatri och primärvården är tydliga och att respektive direktör för primärvård och sjukhusvård säkerställer att information om gällande uppdrag sker i respektive organisation och till berörda medarbetare.
- Säkerställa att samverkansdokument och riktlinjer revideras. Dokumenten ska ange ansvarsfördelning mellan vårdnivåerna och hur ansvarsfördelningen ska följas upp. I arbetet ska landstingets gemensamma ledningssystem användas, vilket innebär att alla dokument ska anpassas till och införas i ledningssystemet. Erfarenheterna ska tas tillvara i fortsatt arbete hos verksamheterna med att lägga in styrande dokument i ledningssystemet.
- Säkerställa att representanter från primärvården och vuxenpsykiatri träffar landstingsstyrelsen för att föra en dialog om samverkan.
- Se över och analysera olikheterna i dimensionering av beteendevetenskaplig kompetens på hälsocentralerna.

Landstingsstyrelsen ska få en återrapport av uppdragen i december 2016.

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING
Landstingsstyrelsen

Peter Olofsson
Ordförande

Anders Sylvan
Landstingsdirektör